

אשכול יוסף

מאוצרותיו הרבי יוסף זוי סימן טוב שליט"א
מוזה"ס "כרם יוסף" ושא"ס פעיה"ק ירושלים תובב"א

מכתב

מרן רה"י הגר"ד כהן שליט"א
ראש ישיבת "חברון"

לכבוד יקירי ואהובי בני התורה היקרים לומדי הישיבה הק' "אור התורה" שבראשות ידי"נ הגאון ר' יוסף חי סימן טוב שליט"א הנני לבוא בברכה ובקריאה מעומק הלב בימי הרחמים והסליחות על דבר ההכנה הראויה מצדכם להתכונן לקראת הימים הנוראים הבעל"ט והעיקר הראשון הוא להתחזק בעמלה של תורה וכמו שכתב הגר"א בתחילתה של ברכת התשובה היא השיבנו אבינו לתורתך דראשיתה של תשובה היא קבלת עול תורה דאין קיום לתשובה בלא חיבור גמור לתורה.

ולכן מה נהדר הוא המראה לראות אתכם עוסקים בתורה בשעת הפנאי כי עיקר קבלת עול תורה הוא בלימוד הרצוף בלא הפסק, וכמו שמצינו אצל שבט יששכר שעיקר מעלתם שעוסקים בתורה יומם ולילה בלא הפסק וזוה מתקיים בהם "ויט שכמו לסבול" שפירש רש"י "לסבול" - לקבל עליהם עול תורה.

ובודאי שמי שיתחזק יותר בלימוד הרצוף בחודש אלול ובעש"ת ובפרט בזמני החולשה בסוף השבוע הוא שיזכה יותר להכנס לימי הדין והרחמים בתשובה יותר שלימה ויזכה להכתב ולהחתם לשנה טובה ומבורכת ויצליח ה' בכל מפעליו ויזכה לעלות ולהתעלות במעלות התורה והיראה לגאון ותפארת בישראל.

המברך באהבה

דוד כהן

ראש ישיבת "חברון"

וְלֹא־תִתֶּן ה' לְכֶם לֵב לְדַעַת וְעֵינַיִם לְרֹאוֹת

וְאָזְנִים לְשִׁמֹּעַ עַד הַיּוֹם הַזֶּה: (כ"ט ג')

איך יהיה שייך לטעון שהתורה נתנה רק לשבט לוי והלא הכל קיבלוה לעיני כל ישראל?

כתב רש"י: שמעתי שאותו היום שנתן משה ספר התורה לבני לוי, כמו שכתוב (לקמן ל"א, ט) "ויתנה אל הכהנים בני לוי" באו כל ישראל לפני משה ואמרו לו, משה רבינו, אף אנו עמדנו בסני וקבלנו את התורה ונתנה לנו, ומה אתה משליט את בני שבטך עליה, ויאמרו לנו יום מחר לא לכם נתנה, לנו נתנה, ושמח משה על הדבר, ועל זאת אמר להם: "היום הזה נהיית לעם" וגו' (לעיל כ"ז, ט), היום הזה הבנתי שאתם דבקים וחפצים במקום.

והנה צ"ע, היאך באו כל ישראל למשה בטענה, שיאמרו להם יום מחר לא לכם נתנה התורה, והלא התורה נתנה לכל שבטי ישראל לעיני כולם, באותות ומופתים, בקולות וברקים, ועוד שכפה הקב"ה עליהם הר כגיגית לקבל את התורה, ועדות זו נמסר מדור לדור, ואיך אפשר להכחישו, וכמ"ש רבינו הרמב"ם (פ"ח מהל' יסודי התורה ה"א) לעניין יסוד האמונה, וז"ל: "משה רבינו לא האמינו בו מפני האותות שעשה, שהמאמין על פי אותות יש בליבו דופי, שאפשר שיעשה האות בלש כישוף, אלא כל האותות שעשה משה במדבר לפי הצורך עשאם, לא להביא ראיה על הנבואה; "היה צריך להשקיע את המצריים קרע את הים והצילין בתוכו", צרכנו למזון, הוריד לנו את המן. צמאו, בקע להם את האבן. כפרו בו עדת קרח, בלעה אותן הארץ, וכן שאר כל האותות. ובמה האמינו בו? במעמד הר סיני! שענינו ראו ולא זר, ואזנינו שמעו ולא אחר, את האש והקולות והלפידים, והוא נגיש אל הערפל והקול מדבר אליו, ואנו שומעים". וכתב עוד הרמב"ם בהמש"ד: כך משה רבינו כל ישראל עדים לו אחר מעמד הר סיני ואינו צריך לעשות להם אות.

אמור מעתה, הרי עינינו ראו ולא זר, שמעו ולא אחר, שנתנה תורה לכל ישראל, והכל נצטוו בה, ועוד הרי מקראות רבות מוכיחות שכל ישראל נצטוו בקיום המצוות, א"כ היאך השבטים באו בטענה זו, ומדוע משה קיבל טענתם?

יישוב א' - נתינת הס"ת היה כגמר חלות אירוסין הקב"ה לישראל

ע"ל בס"ד בדרך דרש, דהנה כבר ידעת שהקב"ה אירס את ישראל בתורה, ומפורסמים דברי התשב"ץ (סי' תס"ד תס"ה) בשם רבו המהר"ם מרוטנבורג וצ"ל שכל מנהגי חתן וכלה למדין ממתן תורה, שהשי"ת היה מראה עצמו כחתן נגד כלה שהם ישראל, כמו שנא' (הושע ב') "וארשתך לי לעולם", שהקב"ה אירס את ישראל בתורה, דכתיב "תורה ציוה לנו משה מורשה" ואמרו חז"ל (ברכות נו.) אל תקרי מורשה אלא מאורסה, וראה בחיבורי "אשכול יוסף" מועדים (בחי' לשבועות) [העתיד לראות אור בקרום בעז"ה], שהבאתי בזה 25 מנהגים מקבילים, בין מתן תורה למעמד חופה וקידושין. ובשטמ"ק כתובות (ז:), ביאר ברכת "מקדש עמו ישראל על ידי חופה בקידושין", שמעמד הר סיני היה כחופה בין הקב"ה לישראל ע"י נתינת התורה, שהרי כפה על ישראל הר כגיגית. ומבואר באר היטב שהקב"ה אירס את ישראל בתורה. וראה מ"ש ליישב בטבעת יוסף חו"ק (דרשה ו'), היאך

הביאו ברכה

לביתכם:

לשאלת רבים הננו להודיע:

כי בס"ד ניתן להשיג

במבצע את סט ספרי

המזוהר הרה"ג

יוסף זוי סימן טוב

שליט"א

מוזה"ס "כרם יוסף"

ואשכול יוסף

הסדרה שהביאה מתיקות

ועריבות התורה

12 כרכים

420 ₪ בלבד!!

5 כרכים "כרם יוסף" על הש"ס (ב, ב), גיטין, קידושין, מגילה, סוטה). "אשכול יוסף" עה"ת, "אשכול יוסף" הגדש"פ, "זוהר וקידושין" בהלכה ובאגדה, "ברית מילה", "סכנה ורפואה" בהלכה ובאגדה, "המערה" עניניו הרשבי"י, "שלהבת יוסף" על מרח הגר"ע יוסף זצוקל"ה. (כרם יוסף ב"ק, וינא דיוסף לא כלול בסט). להזמנות וביירוים:

05484-60008/7

או 02-5373570

"קול התור נשמע בארצנו"

להאזנה לשיעורי

המזוהר הרב

יוסף זוי סימן טוב

שליט"א

073-371-8053

שמעו ותזוי נפשיכם

ניתן להוריד

בקול הלשון

היאך הקב"ה אירס את ישראל בתורה, והלא בירושלמי נדרים (פ"ה ה"ה) איתא, שהמקדש אשה בס"ת אינה מקודשת. וכתב בעל הטורים (פרשת יתרו), מה האשה מתקדשת בכסף שטר וביאה, אף ישראל כן, בכסף: ביזת מצרים. בשטר: בתורה שנא' (דברים ל"ג), "תורה צויה לנו משה מורשה", אל תקרי מורשה אלא מאורסה. בביאה: זהו שנא' (יחזקאל ט"ז) "ואפרוש כנפי עליך ואבוא בבית אתך", ולכן אמר הושע ג' פעמים וארשתך לי. וכ"כ רבותינו בעלי התוס' בעטרת זקנים (יתרו), והרדב"ז בספרו מצודת דוד (מצוה קכ"ה). וביארתי שם בטבעת יוסף, שהקב"ה קידש את ישראל בג' קניינים דוקא, ולא היה די בקניין א' כמו קידושי אשה, כי הבעל אינו קונה את האשה רק לקנייני אישות, לכך די לו בקניין א', כמו שדקדק רש"י בקידושין (ב.), האשה נקנית "לבעלה", והר"ן הוסיף "להצריכה ממנו גט", והיינו חלות איסור בלבד. אבל קניין החופה של הקב"ה עם ישראל, היה קניין חמור שהשתעבדנו להיות כלה המוסרת נפשה לבעלה, למסור עצמנו למיתה ביהרג ואל יעבור בג' העבירות, עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים, לא מדין חיוב בני נח כעבד העושה מיראה, או ע"מ לקבל פרס, אלא ככלה המחלה ומשרתת פני חתנה. לכן הוצרך קידושי כסף, נגד שפיכות דמים, כי טבע האדם למסור עצמו למיתה בעד הממון, שטר נגד עבודה זרה, שע"י קבלת התורה קיבלנו אלהותו יתברך, ביאה נגד גילוי עריות.

לאור האמור י"ל שעל זה באו השבטים בטענה למשה, שיום מחר יאמרו שרק בני שבט לוי יש להם דין ככלה המאורסת להקב"ה, כיון שקיבלו ס"ת וזה היה גמר קידושי השטר, או שמא השטר היה במתן תורה, ונתינת הס"ת לבני שבט לוי היה קבלת כתובה, אבל שאר שבטים שלא קיבלו ס"ת, יאמרו שלא באו בחלות גמר האירוסין עם הקב"ה, ועל זה שמח משה שמחה גדולה, וכתב ונתן ס"ת לכל א' משבטי ישראל.

יישוב ב' - לעבוד את ה' לשרתו ולהורות דיני התורה

נראה ליישב ע"פ דבריו המפורסמים של רבינו הרמב"ם סוף הלכות שמיטה ויובל שכתב: ולמה לא זכה לוי בנחלת ארץ ישראל ובביזתה עם אחיו, מפני שהובדל לעבוד את ה' לשרתו ולהורות דרכיו הישרים ומשפטיו הצדיקים לרבים, שנא' "יורו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל", לפיכך הובדלו מדרכי העולם, לא עורכין מלחמה כשאר ישראל ולא נוחלין ולא זוכין לעצמן בכח גופן, אלא הם חיל השם שנא' "ברך ה' חילו", והוא ברוך הוא וזכה להם שנא' "אני חלקך ונחלתך". ולא שבט לוי בלבד, אלא כל איש ואיש מכל באי העולם אשר נדבה רוחו אותו והבינו מדעו להיבדל לעמוד לפני ה' לשרתו ולעובדו לדעה את ה' והלך ישר כמו שעשאו האלהים ופרק מעל צווארו עול החשבונות הרבים אשר בקשו בני האדם הרי זה נתקדש קדש קדשים ויהיה ה' חלקו ונחלתו לעולם ולעולמי עולמים ויזכה לו בעוה"ז דבר המספיק לו כמו שזכה לכהנים ללוים, הרי דוד ע"ה אומר ה' מנת חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי, עכ"ל.

מעתה, פשוט הדבר שכל ישראל נצטוו בקיום התורה והמצוות, ואין מקום להכחיש זאת, אלא שהיה מקום לומר שמי שהתייחד לעבוד ולשרת את השי"ת ולזכות לכתרה של תורה, ולהורות את דיני התורה, זה רק שבט לוי, שהרי מטעם זה דוקא שבט לוי לא קיבלו חלק ונחלה בארץ, וכמ"ש הרמב"ם, וזו היתה טענת שבטי ישראל, שחלילה לא יטענו ביום מחר שרק שבט לוי התייחד לעבוד ולשרת את ה', ורק להם יש כביכול בעלות בתורה, לכן משה רבינו שמח מאוד בדבריהם, כי זה אות שקיבלו על עצמם עול תורה, שחפצים להגות ולהעמיק בה, לזכות לכתרה של תורה, ולחדש ולפסוק בתורה, ועל זה אמר היום הזה נהיתה לעם, ועל זה ממשיך הרמב"ם וכותב: "ולא שבט לוי בלבד, אלא כל איש ואיש מכל באי העולם אשר נדבה רוחו אותו והבינו מדעו להיבדל לעמוד לפני ה' לשרתו ולעובדו לדעה את ה', הרי זה נתקדש קדש קדשים ויהיה ה' חלקו ונחלתו לעולם ולעולמי עולמים".

יישוב ג' - מכח ובזכות מי היתה קבלת התורה

ע"ל דאח"נ אין הכוונה בפשוטו שתהיה טענה בפועל שהתורה לא נתנה לכל השבטים, שודאי הכל מודים שכל ישראל קיבלוה, אלא שעיקר נתינתה היתה בשביל שבט לוי, ורק משום כבודם של שבטי ישראל נתנה התורה גם להם, כמו סעודה גדולה שעושים לכבוד המלך, וגם השרים ונכבדי הקהל מוזמנים אל הסעודה, ואפילו חייבים להשתתף בה, נהנים מהסעודה ונוטלים בה חלק מושלם, ואמנם הסעודה כולה רק לכבוד המלך, ומשום כבודו וכבודם הכל משתתפים בה, כך היה מקום לומר על שבט לוי כאשר קיבלו ס"ת ממשה, ועל זה התעצבו השבטים, שודאי ראויים

גם הם בתורה כמו שבט לוי, ונתנה להם התורה בייחוד, ולא אגב שבט לוי, ועל זה שמח משה שמחה גדולה, ואמר היום נהיתה לעם, שהשכילו ישראל מעלתם גדולתם, וחביבותם לתורה.

יישוב ד' - להיות ראויים שיחלוק להן ה' חכמתו וידיעתו

ע"ל שע"י שמשו רבינו כתב ונתן ס"ת לבני לוי דוקא, התייראו השבטים שלמחר יאמרו שרק בני לוי בכחם להשיג ידיעת וחכמת התורה, שלכן מסר להם דוקא את התורה, ואה"נ ודאי שכולן חייבים במצוות ובעסק התורה, ואולי אפי' לזכות לכתרה של תורה, אבל כדי להגיע להשגה של קניין התורה כולה בלב, בבחינת ברוך שחלק מחכמתו ליראיו, ולהיות חכם הרזים, זהו רק לשבט לוי, ועל זה שמח משה רבינו שמחה גדולה, שבקשו השבטים ס"ת לפי שרואים עצמם ראויים ומסוגלים להשיג חכמת התורה, ואדרבה כתב ונתן ס"ת לכל שבט ושבט, ולא הסתפק ליתן מתחילה ס"ת לכולן, להורות שהכל ראויים להשיגה.

וכן איתא בסנהדרין (צא:), אמר רב יהודה אמר רב, כל המונע הלכה מפי תלמיד, כאילו גוזלו מנחלת אבותיו, שנא' "תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב", מורשה היא לכל ישראל מששת ימי בראשית, וביאר המהרש"א שאינו לומד עם התלמיד כר' פרידא שהיה למד עם תלמידו ד' מאות פעמים, עד שהיתה שגורה לו בפה, לפי שאומר הרב שאין התלמיד הגון וראוי לכך וא"א לו ללמדו, הרי גוזלו מנחלת אבותיו, שהתורה היא מורשה לכל ישראל מששת ימי בראשית, כלומר לפי בריאותם וטבעם מששת ימי בראשית מוכנים כל ישראל ללמוד תורה, עכ"ל. ומבואר באר היטב במהרש"א שבא הכתוב והגמרא ללמדנו שכל א' מיישראל ראוי להשיג חכמת התורה, ועונו גדול של הרב שרואה בתלמידו ככזה שאינו מסוגל לקלוט וללישב הדברים על ליבו, עד שיהיו שגורים על לשונו. [ומבואר במהרש"א עוד חידוש גדול, שר' פרידא טרח ד' מאות פעמים בלימוד תלמידו, כדי שיהיה הלימוד מחודד בפיו, אפי' שכבר הבין מתחילה הלימוד]. ואפשר שזה גם היה סוד החטא של תלמידי רבי עקיבא שנענשו מפני שלא נהגו כבוד זה בזה (יבמות סב:), וכדיבאר מרן החת"ס בספרו ישמח משה (בחוקותי), שתלמידי ר"ע נענשו לפי שהחריפים והעילויים לא ניאותו ללמוד עם החלשים, והן הן הדברים.

יישוב ה' - נתנה רק לאותו הדור ולא לדורות הבאים

ידידי הגאון רבי יוסף ברכה שליט"א מחו"ר בהמ"ד לדיינות "ברכת אברהם" השיבני, שאין הכוונה שיאמרו שכל השבטים לא קיבלו את התורה במעמד הר סיני, אלא שרק שבט לוי קיבלו את התורה עליהם ועל זרעם, עד סוף כל הדורות, ולכן משה נתן להם ס"ת, משא"כ שאר השבטים לא קיבלו את התורה להנחילה לכל הדורות, והחשש מצד הדורות הבאים, ולכן שמח משה על טענתם, שרוצים לחזק ולקבוע התורה בלב הדורות הבאים, וכתב ס"ת ומסרן לכל השבטים. אך קשה לפרש כן, שהרי נאמר (כ"ט י"ד), "כי את אשר ישנו פה עמנו עומד היום לפני ה' אלוקינו, ואת אשר איננו פה עמנו היום", וכן מצינו בתורה ציוויים רבים של האבות על הבנים, הן בעיקר לימוד תורה, ולמדתם את בנכם, והן בקיום המצוות, והגדת לבנך ביום ההוא בעבור זה. והתורה לא חילקה בין שבט לוי לשאר שבטים, והציווי מפורש לכל ישראל עד סוף כל הדורות, ועל זה קיבלו ישראל ערבות, עליהן ועל בניהם, והבנים על אבותיהם, במתן תורה.

למה בברכת המזון של עשי"ת לא תקנו לבקש להיכתב בספר חיים טובים?

נראה בס"ד דשאני בהמ"ז שהוא בא אחר אכילה ושתיה, ואף אחר שתיית יין, ומפני כך רשאי לברכו אף שאינו מיושב כ"כ בדעתו, כמבואר בטור (פי' קפ"ט), בשם הירושלמי (פי' דמחומט), דכתיב "ואכלת ושבעת וברכת" אפי' מדומדם, שאינו יכול לדבר כראוי. וכן נפסק בשו"ע (קפ"ט ס"ז), שאפי' נשתכר עד שאינו יכול לדבר כראוי, יכול לברך ברכת המזון. וביאר המשנ"ב בשם תלמידי רבינו יונה, מדכתיב "ושבעת", שמצוי כמה פעמים שאחר שביעה האדם עומד שיכור, ואפי' הכי חייבתו התורה לברך. משא"כ תפילה שאין עומדים להתפלל מתוך כובד ראש, ואם שתה יין רביעית אינו מתפלל עד שייסר יינו, (פנינין סד, ושו"ע סי' ט"ז). וצריך לשהות שעה א' קודם שיקום להתפלל שיכון ליבו למקום, ולא יעמוד להתפלל אלא באימה והכנעה ולא מתוך שחוק וקלות ראש וכו' (נכסות 3, שו"ע סי' ט"ז).

ולפי"ז ניחא למה לא תקנו הגאונים לומר מלכויות וזכרונות בברכת המזון, דהיאך יאמר האדם מלכויות וזכרונות בעשי"ת שהם ימי המלכות השי"ת בעולמו, מתוך שיכרות או כבידות הדעת מפני שביעתו, והלא אין זה כבוד מלכות להכריז ייחוד אלהותו של השי"ת מתוך דעה שאינה צלולה.

ובזה נתיישב לי קושיא אלימתא שהצעתיה בפני רבים וטובים ולא אסתייעא מילתא ליישבה, דהנה ידוע שכאשר הטעם מפורש בפסוק דורשים טעמא דקרא לכל הדעות, וידוע גם שיש הסוברים שמי שנעשה בר מצוה אינו צריך לעשות תשובה כלל על מה שחטא בקטנותו, והארכתי בזה במקו"א. א"כ מי שנעשה בר מצוה ביוה"כ, למה צריך להתענות ולשבות, והלא בפסוק מפורש להדיא שיוה"כ הוא יום תענית ושבתון לכפר העוונות, דכתיב "והיתה לכם לחוקת עולם בחודש השביעי בעשור לחודש תענו את נפשותיכם, וכל מלאכה לא תעשו וגו' כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאותיכם לפני ה' תטהרו.

ברם לאור האמור נראה דמלבד טעם הכתוב, הלא ידוע לנו מהתורה בזה שיוה"כ הוא החותם לר"ה שממליכים את השי"ת בעולם, כמו שדרשו חז"ל (ר"ה ט"ז), אמרו לפני בר"ה מלכויות זכרונות ושופרות, מלכויות כדי שתמליכוני עליכם, וכיון שיוה"כ הוא החותם לר"ה, בנוסף ליום כפרה, הוא גם יום החותם למלכויות, והתענית גופא חלק מהמלכויות, כדי שהמלכה תהיה בדעה צלולה ללא שום עיכוב ופגם. ומטעם זה אף מי שנעשה בר מצוה ביוה"כ ולא חטא מעולם, מחוייב בתענית יוה"כ, (ועי"ל שכל א' מתענה לכפר עוון אבותיו ובני דורו).

וראה עוד 6 תירוצים ב"אשכול יוסף" מועדים (אי"ה יופיע בקרוב)

מדוע אין מברכין על מצות עשה של התשובה?

נאמר בתורה (דברים 6 ב'), "והשבות אל לבבך בכל הגויים אשר הדיחך ה' אלוהיך שמה, ושבת עד ה' אלוהיך ושמת בקולו ככל אשר אנכי מצווך היום". ונאמר עוד (דברים י"ד ג'), "קחו עמכם דברים ושובו אל ה'". ומבואר שעשיית התשובה, היא מצוה. וכן כתב רבינו הרמב"ם בתחילת הלכות תשובה, וז"ל: "מצות עשה אחת, והוא שישוב החוטא מחטאו לפני ה' ויתודה". וכ"כ הרמב"ן (דברים פ"ג), שהתשובה היא מצוה מהתורה שיצווה אותנו השי"ת לעשותה. וכ"כ רבינו יונה, (פי"ח ש"ט, וע"פ שער ד' אות י"ז). וא"כ צ"ב מדוע אין מברכים על מצות עשה של תשובה, כמו שמברכים על שאר מצוות?

י"ל ע"פ מ"ש הרשב"א בתשובה (מ"ט ס' י"ב), שכל מצוה שהיא באה מתוך עבירה, כגון השבת גזילה והחזרת ריבית שלא ציוונו לגזול כדי להשיב וליקח האם כדי שנחזור ונשלח, על אלו וכן על כל כיוצא באלו אין מברכין. כך י"ל גם בעניין מצות התשובה, שכיון שכל עיקר מצותה באה לתקן מה שחטא האדם אין מברכין עליה, כי לא ציווה השי"ת לחטוא ולעשות על זה תשובה, שו"ר שכן תירץ בשו"ת בית יצחק (יו"ד ח"ג ס' ק"ט).

ע"ל להנהיב חוב מצות התשובה אינה רק בעשיית ויום הכיפורים, אלא בכל ימות השנה, ובכל רגע ורגע בימי חיי האדם, כמ"ש רבותינו (אבות פ"ג מ"י) שוב יום אחד לפני מיתתך, ובמסכת שבת (ק"ג). שאלו תלמידיו את רבי אליעזר וכי אדם יודע איזהו יום ימות? אמר להן ישוב היום שמא ימות למחר, ונמצא כל ימיו בתשובה, ואף שלמה אמר בחכמתו (קבלת ט') "בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר", וכן המנהג שמתוודים בכל יום בתפילה. מעתה כיון שמצות התשובה תמידית, ונוהגת בכל שעה, לא שייך לתקן עליה ברכה. וכיו"ב ביאר בשו"ת שרידי אש (מ"ט ס' ב'), שאין מברכין על מצות משלוח מנות, כי היא מצוה תמידית בכל השנה, ואמנם רק בפורים נצטוונו לקיים מצות משלוח מנות בפועל כדי שנוכר לכל השנה, ויסד זאת על פי דברי האור זרוע (מ"ט הל' נכנס המנוח ס' ק"מ), שכתב שמצוה שהיא תמידית ואין לה הפסק אין מברכין עליה. וכעין זה תירץ בספר מיכלא דאסותא (אות ק"ד, נספח לספר משפח יחזקאל, הוצאת נש"מ ויצור יוסף ס' ע' ע"ה), שעל מצוה שאין לה הפסק זמן אין מברכין לפניה כמו ביקור חולים וצדקה.

ע"ל עפ"מ"ש בשו"ת שרידי אש (מ"ט ס' ב'), שאין מברכין על מצות משלוח מנות, כיון שמצותה להרבות שלום ואהבה ורעות, וטוב שיתנו האדם מרצונו מתוך רגש אהבה, מאשר יתנו מכה ציווי חכמים, שאם נותנת רק על פי ציווי מפחית את מידת האהבה, לכן לא תיקנו ברכת וציוונו במשלוח מנות. והוסיף לבאר שזה גם הטעם בצדקה שאין מברכין עליה, לפי שאם נותנת מתוך רחמנות ואהבת ישראל, עדיף ממי שנותנת מתוך ציווי וכפיה, כמ"ש הרמב"ם (בשמות פ"ק ס' י"ז), ולכן אין מברכין גם על מצות כיבוד אב ואם. והמהר"ל (גור אריה, שמות כ' כ"ג אות ב'), כתב שאם מקיים המצוות מחובה כגזירת מלך, אין הדבר לרצון להשי"ת, כי צריך שיעשה מרצונו. ולפי"ז י"ל שעל אחת כמה וכמה לעניין מצות התשובה, ראוי יותר שישוב ויתחרט על רוע מעלליו ומעשיו הרעים, לא מפני שציווה השי"ת, אלא מרצונו הגמור, לפי שחטא למלך מלכי המלכים הקב"ה, לכן לא תיקנו בזה ברכת וציוונו.

ע"ל שחז"ל אכן תיקנו ברכה על מצות התשובה, וזה כלול כמה שמברכים בכל יום בשמונה עשרה, בברכת השיבנו: "הרוצה בתשובה", וכן בברכת סלח לנו, חותמים: "חנן המרבה לסלוח". וגם ביום הכיפורים שנצטוונו בו במיוחד על התשובה, מברכים "מלך מוחל וסולח לעונותינו ולעונות עמו ישראל ומעביר אשמותינו בכל שנה ושנה".

וראה בזה 15 תירוצים ב"אשכול יוסף" מועדים (א"ה יופיע בקרוב)

סיפור מרטיט מעיד בהקדמה לספר שו"ת באר יצחק, על זקנו הגאון רבי יוסף שמואל זצ"ל בעל מסורת הש"ס, אבדק"ק פרנקפורט: בימיו היו בעירו ת"ה גדולים שלמדו כל היום שיעור אחד, כל אחד ואחד בפני עצמו, בעיון גדול עד מקום שידו מגעת, ובערב למדו עניין זה ברבים, וזקנינו ר' יוסף שמואל ז"ל היה מוסר שיעור ההלכה אצל החבורה ההיא, ולמד עם החבורה ההיא את כל הש"ס. ומרן החיד"א ז"ל כ' שלמד כל הש"ס מ"ב פעמים, וקיים ודברת ב"ם, ויקדש ב"ם, ולמד כ"ה שנים תורה מעומד, ולמד תורה לשמה, והיו דבריו נשמעין בשמים כאחד מהראשונים, וכאשר עלתה נשמתו השמימה, לאחר קבורתו התקבצו בני החבורה ללמוד השיעור ברבים כדרךם בקודש, ומצאו את הגה"ק רבי שמואל יוסף הנפטר יושב על כסאו כמקדם, ונתחלחלו מאוד, ויען ואמר להם: אל תפחדו כלל, כי אלך לי מיד בחזרה, אך מוכרח אני לספר לכם את אשר קרה אותי, והוא שכאשר עליתי למתיבתא דרקיע, יצא הכרוז והכריז, פנו מקום לר' יוסף שמואל מקראקא, ומיד נתנו לי מקום אצל הגה"ק ר' ישעיה הלוי הורוויץ מחה"ס הקדוש של"ה, ולא נתרצה השל"ה לזה שאני יהיה שכינו, ואמר אני עשיתי ס' של"ה כולו מלא מוסר להעם, ובדמעות הרבה, והר' יוסף שמואל לימד כל הש"ס ברבים, ולא לימד אפי' פעם א' שום דבר מוסר להעם, ודנו ע"ז ד"ת בב"ד של מעלה, ויצא פסק ב"ד, שהמקום שנתנו לי מגיע לי בדין וא"א ליטלו ממני, רק אני מחויב לתקן זאת ללמד מוסר, וקבלתי על עצמי הדין לירד לכאן ולעורר את אנשי החבורה שילמדו מכאן ולהבא בכל יום קודם הלימוד דברי מוסר, והסכימו תיכף אנשי החבורה, ומיד חזר הנפטר סר צילו ונסתלק מעיניהם, זיע"א.

"עין חזיים למוחזיקים בה תובמכיה מאושר"

יו"ל לזכות ירידתו האוהבים היקרים והנעימים אוהבי התורה פטרוני העלון "אשכול יוסף" בר ג'עון זיסים הי"ו ובר אהרן זיסים הי"ו אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד, בבריאות איתנה וזהורא מעליא עובע עמונות וכס"ס. בכלל הברכות יבורך ירידתו היקר עלובי זיסים הי"ו מוקדש ומוצלח לע"ז הזריהם היקרים: סאלם אליה בן מסערה זיל, זריה בת זריה ע"ה לע"ז זיסים בן זריה זיל, ולע"ז זיסים מועלם בן סלימה זיל ולע"ז מיכאל בן חזיה זיל, ת. ז. ז. ב. ה.